

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

www.tge.pl

Funkcjonowanie Rynku Forward na Prawa Majątkowe OZE

Rynek forward na prawa majątkowe OZE

1. Przedmiot obrotu: kontrakty terminowe typu forward na prawa majątkowe z OZE (PMOZE_A)
2. Nominał kontraktu: 1 kontrakt odpowiada dostawie 10 000 praw majątkowych (10 MWh wyprodukowanej energii)
3. Instrument bazowy: prawo majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w odnawialnych źródłach energii, której okres produkcji rozpoczął się od dnia 1 marca 2009 r., którego kurs jest określony na Rynku Praw Majątkowych (w ramach transakcji sesyjnych), wyrażony jako PLN/MWh z dokładnością do 1 grosza.

Rynek forward na prawa majątkowe OZE

Instrumenty:

1. PMOZE_A_Y (instrument roczny - 3 serie w notowaniu)
2. PMOZE_A_Q (instrument kwartalny – 4 serie w notowaniu)

Sposób rozliczenia kontraktu terminowego - zmiana stanu posiadania praw majątkowych na koncie ewidencyjnym w Rejestrze w dniu rozliczenia kontraktu, rozliczenie finansowe przez Izbę Rozliczeniową (po zakończeniu notowania instrumentu)

Rynek forward na prawa majątkowe OZE

Zakończenie notowania instrumentu (propozycja 1):

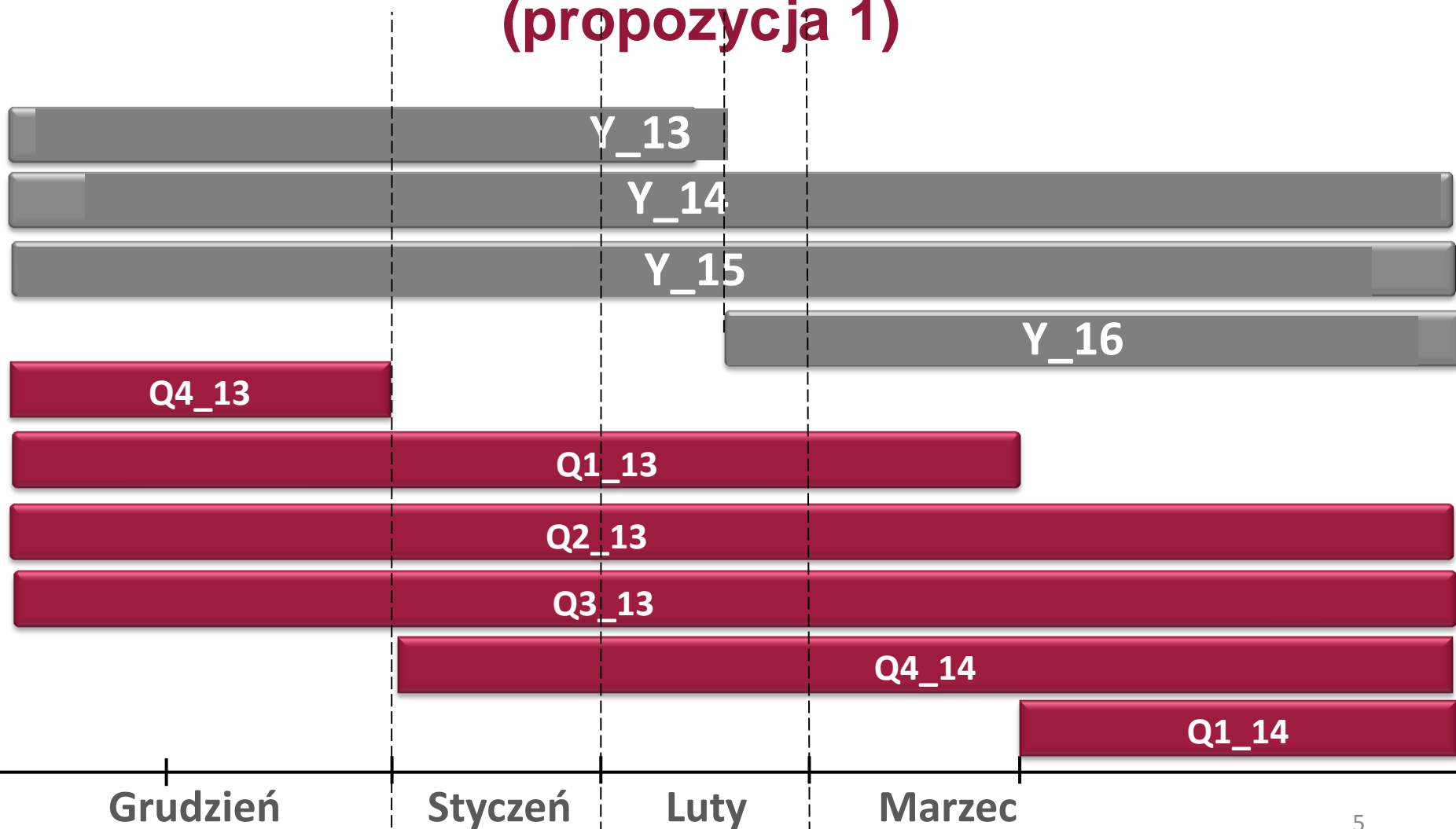
1. dla instrumentu kwartalnego: ostatni dzień roboczy q
2. dla instrumentu rocznego: 2-gi piątek lutego $yy+1$, gdzie :
  - „ yy ” oznacza dwie ostatnie cyfry roku, w którym wypada termin wykonania kontraktu terminowego,
  - „ q ” oznacza numer kwartału roku, w którym wypada termin wykonania kontraktu.

np.: kontrakt PMOZE_A-Y15

okres notowania: 15 luty 2013- 12 luty 2016

Liczba serii instrumentów (propozycja 1)

Rynek forward na prawa majątkowe OZE

Rozliczenie kontraktów (propozycja 1):

- dla instrumentu kwartalnego: ostatni dzień roboczy $q+1$
- dla instrumentu rocznego: rozliczenie podzielone na cztery rozliczenia częściowe. Rozliczenie częściowe obejmuje $\frac{1}{4}$ kontaktu

I rozliczenie częściowe - drugi poniedziałek kwietnia $YY+1$

II rozliczenie częściowe - drugi poniedziałek lipca $YY+1$

III rozliczenie częściowe- drugi poniedziałek października $YY+1$

IV rozliczenie częściowe- drugi poniedziałek lutego $YY+2$

Rynek forward na prawa majątkowe OZE

Zakończenie notowania instrumentu (propozycja 2):

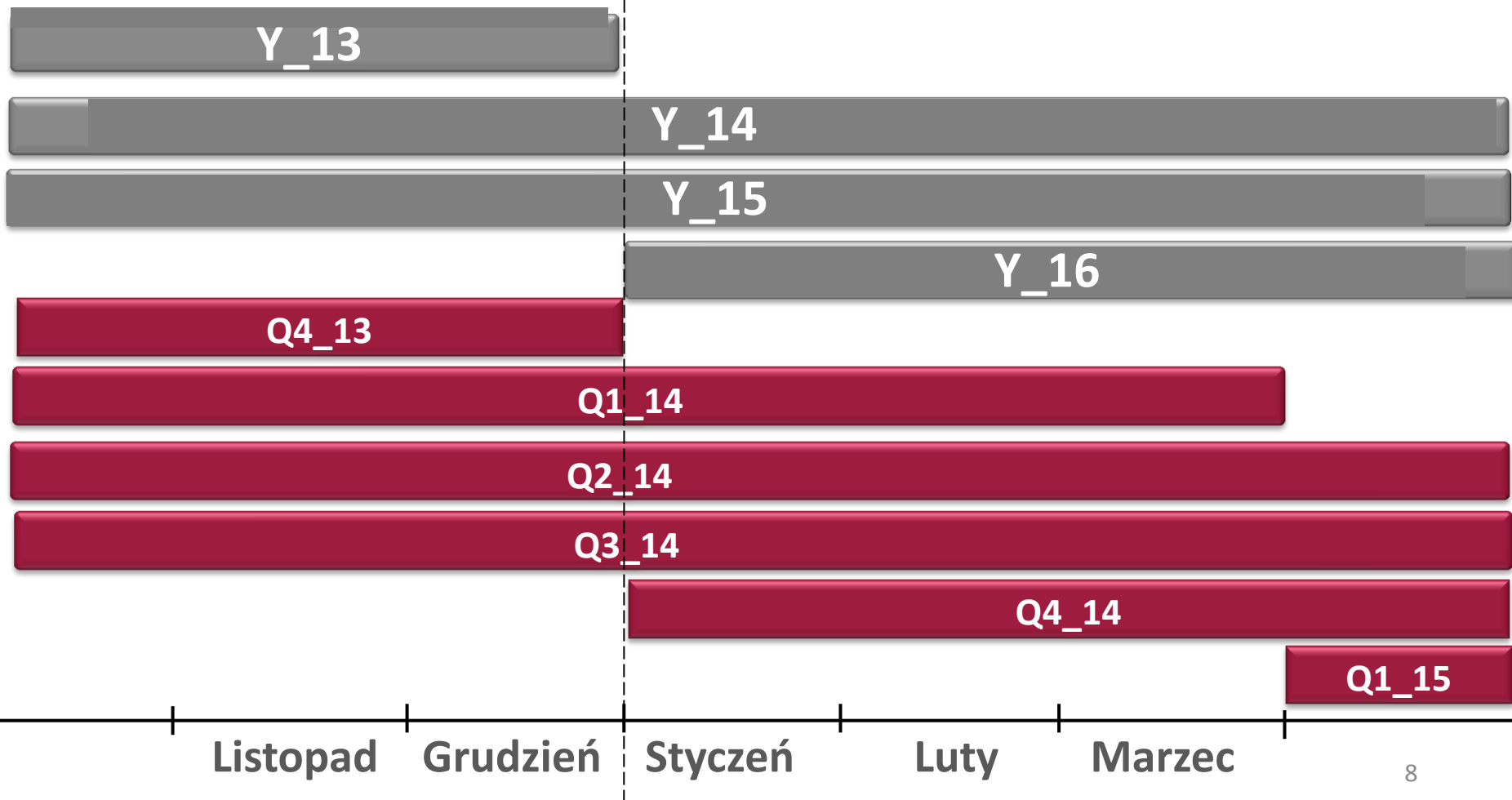
1. dla instrumentu kwartalnego: ostatni dzień roboczy q
2. dla instrumentu rocznego: ostatni dzień roboczy YY, gdzie:
  - „yy” oznacza dwie ostatnie cyfry roku, w którym wypada termin wykonania kontraktu terminowego,
  - „q” oznacza numer kwartału roku, w którym wypada termin wykonania kontraktu.

np.: kontrakt PMOZE_A-Y15

okres notowania: 1 styczeń 2013- 31 grudzień 2015

Liczba serii instrumentów (propozycja 2)

Rynek forward na prawa majątkowe OZE

Rozliczenie kontraktów (propozycja 2):

- dla instrumentu kwartalnego: ostatni dzień roboczy $q+1$
  - dla instrumentu rocznego: rozliczenie podzielone na cztery rozliczenia częściowe. Rozliczenie częściowe obejmuje $\frac{1}{4}$ kontaktu
- I rozliczenie częściowe – ostatni dzień roboczy marca $YY+1$
- II rozliczenie częściowe - ostatni dzień roboczy czerwca $YY+1$
- III rozliczenie częściowe- ostatni dzień roboczy września $YY+1$
- IV rozliczenie częściowe- ostatni dzień roboczy grudnia $YY+1$

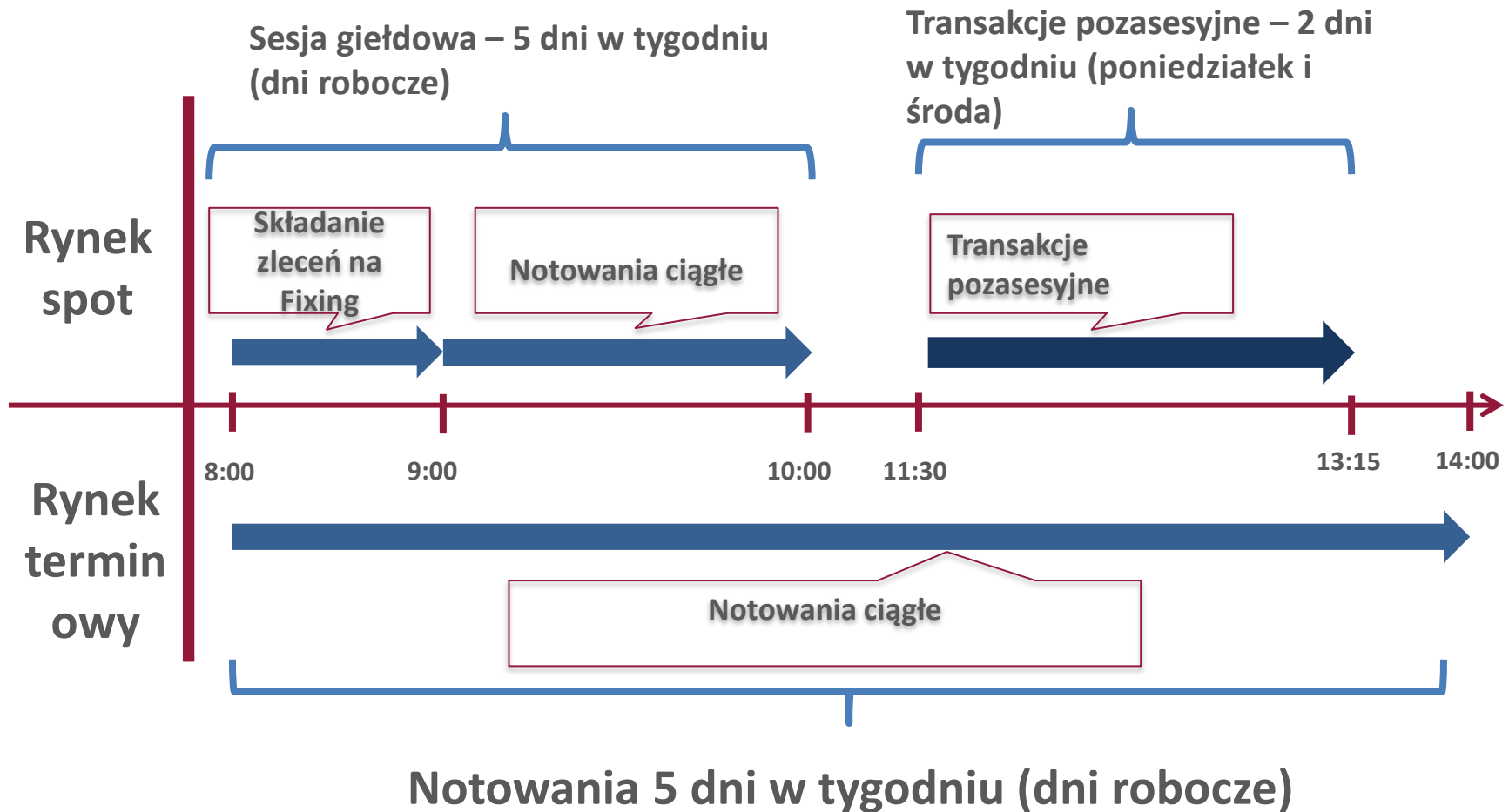

Zmiana Harmonogramu

W celu zapewnienia ciągłości ustalania kursu na instrumencie bazowym należy dostosować godziny notowań na rynku spot. Następny slajd przedstawia propozycję zmiany harmonogramu na Rynku Praw Majątkowych (rynek spot).

Propozycja harmonogramu

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

www.tge.pl

Zabezpieczenie Rynku Terminowego Praw Majątkowych (IRGIT)

12 czerwca 2013
Warszawa

Rekomendacje IRGIT (1)

Cel: uruchomienie obrotu i rozliczeń rocznymi i kwartalnymi kontraktami forward na prawach majątkowych PMOZE_A przy zapewnieniu maksymalnej gwarancji rozliczeń.

Izba rekomenduje:

1. Obrót na Rynku Terminowym Praw Majątkowych (RTPM) rocznymi i kwartalnymi kontraktami forward na prawa majątkowe PMOZE_A z fizyczną dostawą realizowaną w czterech równych partiach (jednorazowo) np. w okresach kwartalnych (okresach trzymiesięcznych).
2. Notowanie na RTPM kontraktów forward na prawa majątkowe PMOZE_A na sesjach w systemie notowań ciągłych (analogicznie do obecnie funkcjonujących rynków RTT, energii elektrycznej i gazu) jak również - w systemie aukcji.

Rekomendacje IRGIT (2)

3. dopuszczenie do działania na RTPM podmiotów, które:
  - posiadają na koncie ewidencyjnym w Rejestrze Świadectw Pochodzenia (RŚP) prawa majątkowe PMOZE_A,
  - są uprawnione do otrzymania od URE stosownych potwierdzeń wyprodukowania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł,
  - potrzebują praw majątkowych PMOZE_A do umorzenia, w celu realizowania obowiązku ustawowego.
4. monitorowanie w okresie notowania kontraktu analizy obrotu (otwieranych pozycji) na RTPM względem maksymalnej liczby potwierdzeń (praw majątkowych z OZE) wystawianych przez URE dla danego okresu dostawy oraz potencjalnej ilości praw majątkowych jakie mogą zostać w danym okresie rozliczeniowym wystawione.

Możliwe rozszerzenie kręgu Członków RTPM w przypadku możliwości wykorzystania przez Izbę opłaty zastępczej jako formy rozrachunku dostawy.

System Gwarantowania Rozliczeń IRGIT

Depozyty Zabezpieczające

Fundusz gwarancyjny

zabezpieczenia dla RTPM

Zabezpieczenie RTPM (IRGIT)

Sposoby zabezpieczenia RTPM:

1. System Gwarantowania Rozliczeń:

- Depozyt Zabezpieczający
- Fundusz Gwarancyjny

2. Możliwość wniesienia zabezpieczeń niepieniężnych przez kupującego

3. Możliwość zablokowania praw majątkowych na koncie ewidencyjnym sprzedającego w RŚP

4. Szansa na dokupienie przez sprzedającego brakującej ilości praw majątkowych PMOZE_A na Rynku Praw Majątkowych (RPM)

5. Możliwość przedłożenia przez IRGIT brakującej ilości praw majątkowych PMOZE_A na podstawie umowy z Gwarantem Dostawy

- opłata zastępcza uiszczana przez sprzedającego

Depozyt Zabezpieczający – Formy Pokrycia (IRGIT)

Naliczany jest dla kupującego i sprzedającego.

1. W przypadku kupującego możliwe jest częściowe pokrycie Depozytu Zabezpieczającego poprzez wniesienie zabezpieczeń niepieniężnych na zasadach obowiązujących obecnie w IRGiT. Ta część depozytu zabezpieczającego, która nie została pokryta w w/w zabezpieczeniach niepieniężnych, zabezpieczona jest przez kupującego w środkach pieniężnych.
2. W przypadku sprzedającego możliwe jest pokrycie Depozytu Zabezpieczającego (w części lub całości) poprzez zablokowanie praw majątkowych PMOZE_A, będących przedmiotem kontraktu, na koncie ewidencyjnym w RŚP. Ta część depozytu zabezpieczającego, która nie została pokryta w w/w prawach majątkowych PMOZE_A, zabezpieczona jest przez sprzedającego w środkach pieniężnych.
3. naliczany jest codziennie począwszy od dnia zawarcia transakcji do przedostatniego dnia realizacji ostatniej partii dostawy PMOZE_A w oparciu o kursy rozliczeniowe.

Depozyt Zabezpieczający Dla Sprzedającego (IRGIT)

1. naliczany jest codziennie w oparciu o kursy rozliczeniowe lub kurs opłaty zastępczej w zależności od okresu, w którym znajdować się będzie zawarty kontrakt forward względem dostawy lub partii dostawy.
2. uwzględniający kursy rozliczeniowe, naliczany jest codziennie począwszy od dnia zawarcia transakcji a skończywszy na 30 dni przed dniem dostawy danej partii praw majątkowych PMOZE_A w danym kwartale (okresie 3 miesięcznym), oraz od dnia zrealizowanej dostawy danej partii praw majątkowych PMOZE_A dla tego kwartału (okresu 3 miesięcznego) do 30 dni przed dniem dostawy kolejnej partii praw majątkowych PMOZE_A w kolejnym kwartale (okresie 3 miesięcznym).
3. uwzględniający wysokość opłaty zastępczej, naliczany jest codziennie począwszy od 30 dnia poprzedzającego dzień dostawy danej partii praw majątkowych PMOZE_A dla danego kwartału (okresu 3 miesięcznego) do dnia realizacji dostawy tej partii praw majątkowych PMOZE_A w tym kwartale (okresie 3 miesięcznym).

Depozyt Zabezpieczający Uwzględniający Kursy Rozliczeniowe (1) (IRGIT)

Naliczany jest dla:

1. kupującego
2. sprzedającego.

Składa się z:

1. Depozytu Wstępnego
2. Depozytu Uzupelniającego.

Określony jest jako suma Depozytu Wstępnego i Uzupelniającego. W przypadku korzystnego dla Członka Izby zachowania cen kursów rozliczeniowych, Depozyt Uzupelniający pomniejsza zobowiązanie z tytułu Depozytu Zabezpieczającego maksymalnie do poziomu 0 zł.

O Funduszu Gwarancyjnym (IRGIT)

Cel: może zostać wykorzystany w przypadku niewypłacalności Członka Izby, gdy Depozyt Zabezpieczający okaże się niewystarczający do zamknięcia pozycji.

FG tworzony jest z wpłat Członków Izby:

1. wpłata minimalna: 30 tys. zł.
2. pierwsza wpłata: trzykrotność wpłaty minimalnej

Wartość zobowiązań wobec Funduszu Gwarancyjnego (FG) każdego Członka Izby jest naliczana w okresach miesięcznych i podawana Członkom Izby do wiadomości na 3 dni przed datą aktualizacji wpłat do FG.

Wpłaty do Funduszu Gwarancyjnego (IRGIT)

Regulacja wpłat:

1. nowa wysokość wpłaty $>$ wpłata wynikająca z poprzedniej aktualizacji
=> wniesienie przez Członka Izby wpłaty uzupełniającej do FG
2. nowa wysokość wpłaty $<$ wpłata wynikająca z poprzedniej aktualizacji
=> zwrot przez Izbę części wniesionej uprzednio wpłaty przez Członka Izby

Gwarant Dostawy IRGIT

1. W przypadku braku odpowiedniej ilości praw majątkowych PMOZE_A po stronie sprzedającej na koncie ewidencyjnym w RŚP w dacie rozrachunku w towarach, Izba ma możliwość przedłożenia, w imieniu sprzedającego, w/w PMOZE_A do rozrachunku, za co sprzedający wniesie karę do Izby (w wysokości wartości opłaty zastępczej, powiększonej o wartość akcyzy).
2. Przedłożenie PMOZE_A nastąpi na podstawie odrębnej umowy pomiędzy IRGiT a Gwarantem Dostawy (tzn. podmiotem zewnętrznym, który dysponuje PMOZE_A np. elektrownia wiatrowa).
3. Gwarant dostawy dostanie od Izby odpowiednią rekompensatę za w/w PMOZE_A.

Rozrachunek w Towarach

1. Na 30 dni przed datą rozrachunku danej partii PMOZE_A, z rocznego kontraktu forward, przypadającej na dany kwartał (okres 3 miesięczny), sprzedający zobowiązany jest do złożenia wniosku o blokadę praw majątkowych PMOZE_A na koncie ewidencyjnym w RŚP.
2. W/w blokada praw majątkowych PMOZE_A powinna odpowiadać ilości praw majątkowych PMOZE_A związanej z dostawą w danym kwartale (okresie 3 miesięcznym).
3. W przeciwnym przypadku sprzedający zobowiązany jest do wniesienia kary do Izby w wysokości opłaty zastępczej powiększonej o wartość akcyzy, na tydzień przed datą rozrachunku, odpowiadającej ilości praw majątkowych PMOZE_A, które nie zostaną dostarczone kupującemu w dacie rozrachunku.

Wnioski IRGIT (1)

Nieemożliwe do wyeliminowania ryzyko związane z realizacją fizycznej dostawy praw majątkowych PMOZE_A.

Powód: ograniczenia w dostępności konkretnej ilości praw majątkowych PMOZE_A w danym okresie

Konsekwencje:

1. w dacie rozrachunku możliwe rozbieżności pomiędzy dostępną na rynku ilością praw majątkowych PMOZE_A, a ilością potrzebną do wykonania kontraktów forward na PMOZE_A,
2. brak możliwości zagwarantowania dostawy praw majątkowych PMOZE_A kupującemu,
3. trudności w znalezieniu podmiotu, który mógłby zagwarantować dostarczenie do IRGiT brakującej ilości praw majątkowych PMOZE_A, co przekłada się na obowiązek obciążania sprzedającego karą w wysokości opłaty zastępczej, powiększonej o wartość akcyzy.

Wnioski IRGIT (2)

Rozwiązania:

1. notowanie i rozliczenie jedynie kontraktów rocznych z fizyczną dostawą realizowaną w czterech równych partiach (np. okresach kwartalnych, 3 miesięcznych), dzięki czemu dostawa praw majątkowych PMOZE_A byłaby rozłożona w czasie a zapotrzebowanie na brakującą ilość praw majątkowych PMOZE_A w dacie rozrachunku byłoby ograniczone,
2. konieczność weryfikacji przez RŚP ilości praw majątkowych PMOZE_A dostępnych na rynku z ilością praw majątkowych PMOZE_A sprzedanych na RTPM, co przekłada się na konieczność wprowadzenia limitowanego obrotu na RTPM,
3. rozliczenie dostawno-finansowe kontraktów, które umożliwiłoby rozwiązanie finansowe w przypadku braku wystarczającej ilości dostępnych w danym okresie praw majątkowych PMOZE_A,
4. organizacja aukcji kupna FORWARD PMOZE_A.

Aukcje Kupna FORWARD PMOZE – A (IRGIT)

Korzyści:

1. dopuszczenie do sprzedaży praw majątkowych PMOZE_A tylko przez podmioty będące Członkami RŚP,
2. weryfikacja ilości sprzedawanych praw majątkowych PMOZE_A w porównaniu do ilości posiadanych praw majątkowych PMOZE_A lub PMOZE_A historycznie, rocznie zapisywanych na koncie ewidencyjnym danego Członka RŚP,
3. wyeliminowanie dostępu podmiotów mogących doprowadzić do niekontrolowanej podaży praw majątkowych PMOZE_A, niezgodnej z możliwością dostarczenia praw majątkowych PMOZE_A w procesie rozrachunku,
4. ustalenie niższego poziomu zabezpieczeń,
5. dokładna kontrola ilości praw majątkowych PMOZE_A na kontach ewidencyjnych sprzedających w okresie poprzedzającym proces dostawy,
6. zabezpieczenie kupna praw majątkowych PMOZE_A niezbędnych do umorzenia,
7. wyeliminowanie umów bilateralnych i ustalenie ceny praw na poziomie rynku OTC.

TOWAROWA
GIEŁDA ENERGII S.A.

www.tge.pl

Dziękuję za
uwagę